

4942

ACC. N.R.

Landskap: Skåne Upptecknat av: N. Gerward
Härad: Ö. Göinge Adress: Järrestad
Socken: Glimåkra Berättat av: Jöns Tomasson
Uppteckningsår: 1936 Född år 1870 i Hasslared.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppteckningen rör

Svarvning och svarvarbeten.

S. 1- 20.

Skriv endast på denna sida!

20 sid.

Den träsvarv Jöns Tomasson använde bestod av följande delar:

Stommen med sätet, drivhjulet och trampen.

Remmen över drivhjulet drev spindeln. I spindeln fastskrinvades de gängade patronerna, olika för olika slags arbeten.

Det trästycket som skulle svarvas fastsattes med ena ändan i patronen, med den andra mot bommen som fasthöll stycket med en spetsig skruv.

Mellan patronen och bommen sitter försättaren, fastskruvad i svarvens stomme. Den skruv som fasthåller försättaren löper i en urskärning på denna så att försättaren på detta sätt blir reglerbar såväl i sidled som framåt och bakåt.

Mot försättaren stödes svarvjärnet vid arbetet.

Verktyg:

För den grövre behandlingen av arbetsstykkena användes yxa, tängsla, rösked och navare.

För bearbetning på svarven användas skrubbar urgravarjärn, slättjärn och avstickejärn.

Som extra men nödvändiga verktyg ha vi borrhväng med borrruppsättning. Borren kallas vritt.

Av försättare hade JT 4 olika storlekar som begagnades allt efter längden på det stycke som skulle arbetas.

Samtliga svarvjärn äro slipade från bågge sidor. Eggen ligger alltså mitt emellan sidoytorna.

Slättejärnen äro av två slag. Dels sådana med bågformig begränsning av eggen, dels med snedställd egg.

4942

3

Det var många saker JT kunde tillverka på sin svarv
De fotograferade föremålen utgöra endast ett urval.

Fönsterbord och stolar hade han tillverkat många och
sålt i bygderna och på marknaderna i Skåne.

Kaffekvarnar hade också gått bra en tid, men nu till-
verkade han inte flera sådana utan på beställning.

Ganska god åtgång hade han på skaft till borstar:
påstrykare och sopborstar med runt skaft.

Just nu på vårsidan höll han som bäst på att tillverka
knapparna till de brokiga marknadskäpparna.

I Ivarssons sköjdaffär i Osby hade JT en mycket god kund.
Denna affär är en uppköpare för ortens hemslöjdare,
isynnerhet svarvare och korgmakare.

4 4942

Glimåkra m.

Jöns Tornasson i svartstolen

Foto: Leonard

Skriv endast på denna sida!

S 4942

Spindeln

Foto: Leonard

Skriv endast på denna sida!

6. 4942

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Förslättar av olika storlekar.

Foto: Leonard

Skriv endast på denna sida!

7. 4942

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
—•—

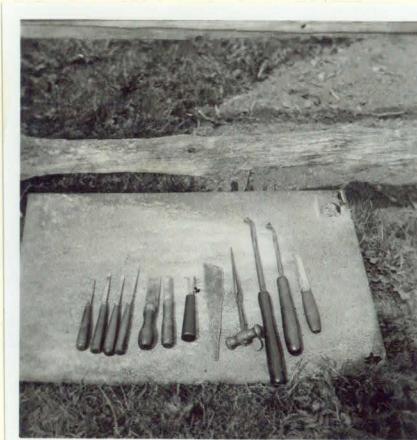

Patroner av sända i spindeln.

Skriv endast på denna sida!

Foto: Leonard

8.4942

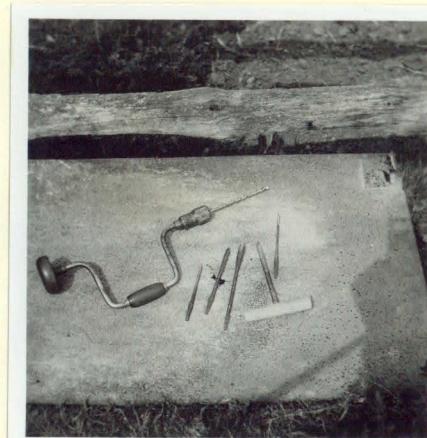
Svarvjäm:

Rostickar-, släck-, skruva-, medslädecjän, rökhed, urgravanjän, kniv

Foto: Leivard

Skriv endast på denna sida!

9 4942

"Nitt" (far) av olika slag, borrhång med mit.

Foto: Leonard

Skriv endast på denna sida!

10.

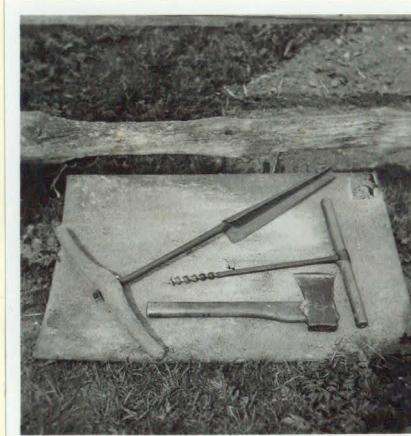
4942

Tångsla

Foto: Gerard.

Skriv endast på denna sida!

4942¹¹

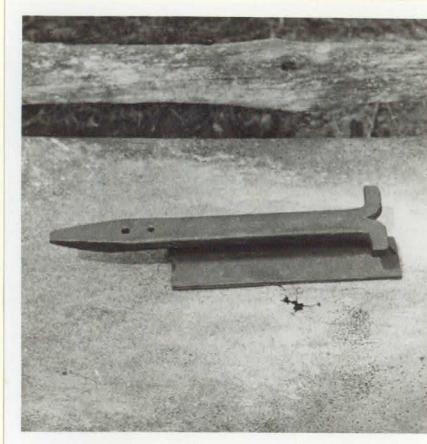
"Rörke" iu kaffehram, nävare ö yca.

Foto: Leonard

Skriv endast på denna sida!

12.

4942

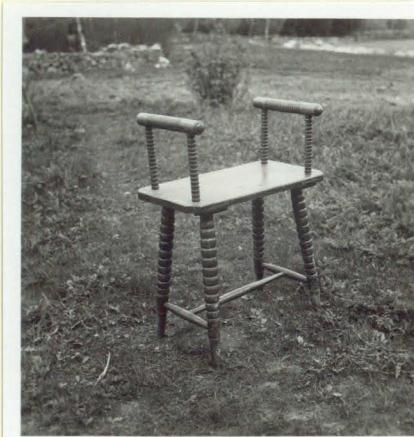
Städ (av jämvägsstona)

Foto: Gunnar

Skriv endast på denna sida!

13.

4942

Stol

Foto: Gunnar

Skriv endast på denna sida!

4942¹⁴

Bimatare för hattkupa
Foto: Gunnar

Skriv endast på denna sida!

15.

4942

Bord.

Foto: Gunnar

Skriv endast på denna sida!

16

4942

Kappar

Foto: Leonard

Skriv endast på denna sida!

18.

4942

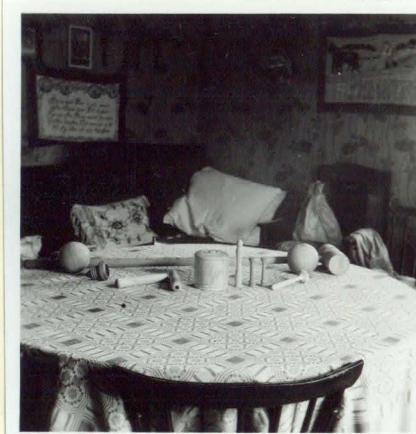
Skål och svarvstolsmöbler.

Foto: Gunnar

Skriv endast på denna sida!

18.

4942

Krockethult ö-knubba, "topp", varktysarkt, (skat) leksakspimar, påskyarkt.
^{ark}

Skriv endast på denna sida!

Foto: Berward

4942

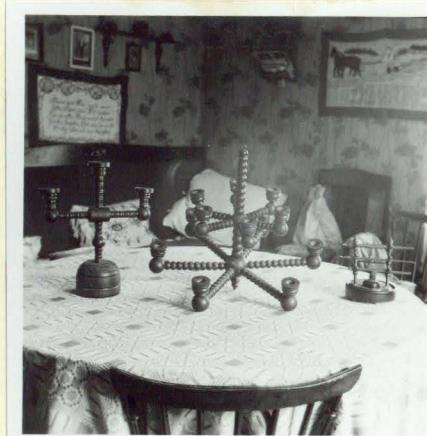
Brökar, kaffekräm med lock, äggkopp, kyndelkrök, nippeskärar.

Skriv endast på denna sida!

Etd: Beirwand.

20.

4942

Ljusstake, - krona, skivställ.

Foto: Leonard

Skriv endast på denna sida!